

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 11

Fylke: Vest Agder fylke

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Laudal.

Emne: Ymse attåtfør

Bygdelag: Øvreheia.

Oppskr. av: O.G. Bruskeland

Gard: Bruskeland

(adresse): Mandal

G.nr. 8 Br.nr. 2.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

A.2.

Før ca 60-70 år siden brukte man ofte om våren "kveke", disse underjordiske utløpere. Man rensket dem ut av jorden raket dem sammen, skyllet dem og nyttet dem til før før kyr. Ble regnet før nærrende før så der kunde spares høi.

Det ble snart helt slutt, og er ikke nyttet på mange år.

Jeg er ikke kjendt med at andre røtter ble brukt.

B.1.

Der ble nyttet-skåret litt burke og litt einstape før 60-70 år siden serlig av husmenn og andre fattigfolk.

De ble tørket og nyttet i vintertia til "døysle"

Tang, tare og hestemøkk ikke brukt.

Lyng ble brukt i betydelig grad, men omtale av denne hører neppe til her, *likeså mat skar og brom.*

V

Sørpefor.

Til vanlig hadde man tidligere og inntil før 30-40 år siden en stor balje eller tønne i kufjaset. I denne la man lauv, tildels grovt høi, halm eller halmhakk, burkne og slo vann på og lot det stå før å bløytes opp. Best var det å slå varmt vann på, og lot det stå fra $\frac{1}{2}$ til 1 døgn.

Karret kaldtes "døyslekjeret". Vannet bruktes til dyrene som drikke og resten ble føret opp. Tildels hadde man høi-halmhakk og andet i bøtter og slo varmt vann på. Vannet ble helt av og bøtta sat i basen eller tømt i krybba og blandet med mel eftersom man hadde. Slikt før kaldtes "døisle". Høi med varmt vann var serlig brukt til nybeerd kyr. Den tid man ikke hadde ~~kraftfor~~ rotfrukter, måtte nytte hjelpefor og hadde lite kraftfor var det nyttig, men arbeidsamt og er nu helt sløifet. I ældre tid var det mel av havre, lett-korn og blandkorn som endel så sig råd til å bruke litt av. Men desverre måtte størparten nyttes til menneskeføde "mannemat". Agner ble alltid nyttet som anført.

Som regel ble "døyslekjeret" sat så høit opp fra gulvet at vannet kunde tappes i bøtte. Tildels ble bare brukt kaldt vann. Der gikk jo med ved og mere arbeide når vannet skulde varmes. Det ble en lettelse da her ble elektris strøm og varmekelber. Nu er det slutt med "døyslefor."

Mandal 1873-50
O. G. Bruskeland

4112